

Zasady transportu materiału do badań cytogenetycznych

I. Ogólne zasady

1. Transport i organizacja bezpiecznego transportu leży w gestii Zleceniodawcy.
2. Materiał do badania jest transportowany i dostarczany do Pracowni przez osobę upoważnioną przez Zleceniodawcę (imienna lista).
3. W celu zapewnienia bezpieczeństwa personelu oraz otoczenia należy stosować zasady BHP obowiązujące w placówkach medycznych.
4. Dokumenty, które należy dostarczyć wraz z materiałem diagnostycznym: Skierowanie zgodne z formularzem SPC COI, zawierające dane zgodnie z rozp. Min. Zdr. Dz.U. 1665/2016 - w zamkniętej kopercie (nieprzejrzywym opakowaniu).
5. Należy zapewnić właściwą ochronę danych osobowych pacjenta.
6. Materiał do badania jest dostarczany do **Samodzielnej Pracowni Cytogenetyki, Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, 02-781 Warszawa, ul. K.W.Roentgena 5** (IXp., Budynek Naukowy, pok. 4, Przyjęcie Materiału) i przekazywany pracownikowi SPC.

II. Przesyłanie materiału do laboratorium z jednostki zewnętrznej (spoza COI, Warszawa, Roentgena 5).

A. Diagnostyczny materiał biologiczny - żywe komórki

1. Materiał jest traktowany jako zakaźny, procedura postępowania od momentu pobrania do likwidacji materiału winna odpowiadać warunkom zabezpieczenia przed skażeniem.
2. Materiał wrażliwy - do badania powinien być dostarczony w najkrótszym możliwym czasie po pobraniu

Transport materiału:

1. Personel transportujący powinien być przeszkolony w zakresie bezpiecznych zasad postępowania z materiałem biologicznym w sytuacjach awaryjnych i znać sposoby dezynfekcji.
2. Materiał do badań powinien być transportowany w sposób uniemożliwiający jego zanieczyszczenie, z zabezpieczeniem sterylności i szczelności próbek, w zamkniętych probówkach/ pojemnikach (opakowanie pierwotne), w pozycji stojącej, w wodoszczelnym zamkniętym opakowaniu zbiorczym wyłożonym materiałem absorbującym wilgoć i plyn (np. lignina)
3. Pojemnik pierwotny z pobranym materiałem powinna być opisany w sposób umożliwiający jednoznaczna identyfikację próbki (imię i nazwisko, PESEL/ID), zgodnie z danymi na skierowaniu.
4. Pojemnik zbiorczy powinien być sztywny i trwały, minimalizować skutki skażenia w wypadku uszkodzenia opakowania pierwotnego, powinien być łatwy do umycia i dezynfekcji oraz oznaczony symbolem/opisem „**biohazard - materiał zakaźny**”.
5. Opakowanie zbiorcze powinno zapewniać temperaturę chłodniczą transportowanego materiału (w temp. od +4 do +15°C) w maksymalnym czasie transportu do 24 godzin (przechowywanie w ośrodku po pobraniu + transport). **Nie dopuścić do zamrożenia komórek.** Pojemnik pierwotny nie powinien stykać się bezpośrednio z materiałem (wkładem) chłodzącym. Probówkę z próbką owinąć materiałem termoizolacyjnym (np. lignina), tak aby nie dotykała bezpośrednio do wkładu chłodzącego/lodu.

6. W przypadku odległości umożliwiającej dostarczenie materiału w maksymalnym czasie 2 godzin od pobrania, materiał biologiczny może być przewożony w temperaturze pokojowej [od +15 do +25°C (+/- 2°C)].
7. Opakowanie zewnętrzne powinno zawierać adres nadawcy i odbiorcy wraz z numerem telefonu interwencyjnego w przypadku trudności z dostarczeniem próbki do wskazanego miejsca w wymaganym przedziale czasowym.

B. Materiał archiwalny z bloczków parafinowych

Transport materiału:

1. Materiał (bloczki) musi być odpowiednio zabezpieczony przed zanieczyszczeniem, uszkodzeniem i kontaminacją.
2. Materiał musi być opisany w sposób umożliwiający jednoznaczna identyfikację próbki (imię i nazwisko, PESEL/ID, numer bloczka), zgodnie z danymi na skierowaniu.
3. Dokumenty, które należy dostarczyć wraz z materiałem: **Skierowanie** zgodne z formularzem SPC COI, zawierające dane zgodnie z rozp. Min. Zdr. Dz.U. 1665/2016 - w zamkniętej kopercie (nieprzejrystym opakowaniu).

III. Przesyłanie materiału do laboratorium w obrębie COI, Warszawa, Roentgena 5.

B. Diagnostyczny materiał biologiczny - żywe komórki

1. Materiał jest traktowany jako zakaźny, procedura postępowania od momentu pobrania do likwidacji materiału winna odpowiadać warunkom zabezpieczenia przed skażeniem.
2. Materiał wrażliwy - do badania powinien być dostarczony w najkrótszym możliwym czasie po pobraniu

Transport materiału:

1. Personel transportujący powinien być przeszkolony w zakresie bezpiecznych zasad postępowania z materiałem biologicznym w sytuacjach awaryjnych i znać sposoby dezynfekcji.
2. Materiał do badań powinien być transportowany w sposób uniemożliwiający jego zanieczyszczenie, z zabezpieczeniem sterylności i szczelności próbek, w zamkniętych probówkach/ pojemnikach (opakowanie pierwotne), w pozycji stojącej, w wodoszczelnym zamkniętym opakowaniu zbiorczym wyłożonym materiałem absorbującym wilgoć i plynny (np. lignina)
3. Pojemnik pierwotny z pobranym materiałem powinna być opisany w sposób umożliwiający jednoznaczna identyfikację próbki (imię i nazwisko, PESEL/ID), zgodnie z danymi na skierowaniu.
4. Pojemnik zbiorczy powinien o być sztywny i trwały, minimalizować skutki skażenia w wypadku uszkodzenia opakowania pierwotnego, powinien być łatwy do umycia i dezynfekcji oraz oznaczony symbolem/opisem „**biohazard - materiał zakaźny**”.
5. Transport materiału może odbywać się w temperaturze pokojowej [od +15 do +25°C (+/- 2°C)] w maksymalnym czasie transportu do 2 godzin.
6. W przypadku użycia wkładów chłodzących nie dopuścić do zamrożenia komórek. Pojemnik pierwotny nie powinien stykać się bezpośrednio z materiałem (wkładem) chłodzącym. Probówkę z próbką owinać materiałem termoizolacyjnym (np. lignina), tak aby nie dotykała bezpośrednio do wkładu chłodzącego/ lodu.

B. Materiał archiwalny z bloczków parafinowych

Transport materiału:

4. Materiał (bloczki) musi być odpowiednio zabezpieczony przed zanieczyszczeniem, uszkodzeniem i kontaminacją.
5. Materiał musi być opisany w sposób umożliwiający jednoznaczna identyfikację próbki (imię i nazwisko, PESEL/ID, numer bloczka), zgodnie z danymi na skierowaniu.
6. Dokumenty, które należy dostarczyć wraz z materiałem: **Skierowanie** zgodne z formularzem SPC COI, zawierające dane zgodnie z rozp. Min. Zdr. Dz.U. 1665/2016 - w zamkniętej kopercie (nieprzejrzywym opakowaniu).

IV. Postępowanie w razie awarii. Instrukcja dla osoby transportującej.

W przypadku uszkodzenia pojemnika pierwotnego i nieszczelności opakowania zbiorczego, co skutkuje wylaniem materiału biologicznego i zanieczyszczenia powierzchni materiałem biologicznym (próbka tkanki), niezbędne jest oczyszczenie i dezynfekcja powierzchni narażonych na kontakt z materiałem potencjalnie zakaźnym.

Przed wykonaniem dalszych czynności należy założyć jednorazowe rękawiczki i postępować z zachowaniem należytej ostrożności. **NIE OTWIERAĆ OPAKOWANIA ZBIORCZEGO.**

1. Powierzchnie zanieczyszczona materiałem biologicznym zetrzeć materiałem o właściwościach higroskopijnych (lignina, ręcznik jednorazowy), zbierając zanieczyszczenie.
2. Zanieczyszczony materiał (lignina, ręcznik) wrzucić do worka, przeznaczonego na odpady medyczne.
3. Zdezynfekować zabrudzone powierzchnie roztworem preparatu dezynfekcyjnego na bazie chloru, zgodnie z zaleceniami producenta preparatu.
4. Zdezynfekowana powierzchnię pozostawić do wyschnięcia (15 min)
5. Powierzchnie zmyć czystą wodą (w miarę możliwości)
7. Zlikwidować nieszczelność opakowania zbiorczego (w miarę możliwości – domknąć) lub/i umieścić opakowanie zbiorcze w szczelnym worku plastikowym. Opakowanie zbiorcze umieścić we właściwej pozycji.
8. Po zakończeniu działania zdjąć rękawiczki i wrzucić do worka przeznaczonego na odpady medyczne.
9. Umyć i zdezynfekować ręce.
10. Po dostarczeniu materiału biologicznego do laboratorium, poinformować osobę przyjmującą o zaistniałej sytuacji.

Osoba transportująca materiał powinna być wyposażona w:

1. Rękawiczki jednorazowe
2. Materiał higroskopijny (lignina, ręczniki papierowe)
3. Preparat dezynfekcyjny na bazie chloru
4. Worki plastikowe, przeznaczone na odpady medyczne
5. Preparat do dezynfekcji rąk.